

ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษี จากผู้ประกอบการค้าออนไลน์

Legal Problems and Obstacles Regarding Tax Collection from Online Entrepreneurs

ณัฐนันท์ ทองทรัพย์¹ และ รัฐชฎา ฤาแรง²

Nattanan Thongsab¹ and Radchada Lurang²

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Faculty of Law Western University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹nattananthongsab@gmail.com

Received July 28, 2023; Revised September 21, 2023; Accepted October 4, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวคิดทฤษฎี ปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ศึกษากฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาเอกสารจากตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของไทยและของต่างประเทศ มีการจัดทำสนทนากลุ่ม มีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมาย และกลุ่มอาจารย์ด้านกฎหมายภาษีอากร

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการในขณะที่จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ที่ทำการจดทะเบียนเป็นจำนวนน้อยที่เข้าสู่ระบบการเสียภาษีอย่างถูกต้องนี้ และผู้ประกอบการไม่จดทะเบียน ทำให้ระบบการรายงานข้อมูลจำนวนการนับครั้งรับโอนเงินจึงนำมาใช้ เพื่อช่วยในการตรวจสอบและให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการจดทะเบียนให้ถูกต้อง รวมถึงผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่ขายสินค้าและมีรายรับหรือรายจ่ายเกินกว่า 1,800,000 บาทต่อปี ไม่ได้อยู่ในข่ายที่จะได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กฎหมายกำหนด จึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มแต่ผู้ประกอบการพาณิชย์ไม่ได้เข้ามาอยู่ในระบบการจัดเก็บภาษี กล่าวคือ

ไม่ได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนและเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างถูกต้อง คงเสนอแนะให้มีมาตรการบังคับใช้ในการให้จดทะเบียนให้ถูกต้องและการปรับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อให้เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: การจัดเก็บภาษี; ผู้ประกอบการค้าออนไลน์; ภาษีอีเพย์เมนต์การจัดเก็บ

Abstract

The purpose of this research was to study the theoretical concepts, factual problems and legal problems. study foreign law and the laws of Thailand regarding legal issues and obstacles regarding the enforcement of tax collection from online merchants. It is a qualitative research (Qualitative Research) which is a study of documents from the law. Academic textbooks, research, electronic media of Thailand and abroad. There is a group discussion. have in-depth interviews There are 4 groups of samples in total, namely, a group of Revenue Department officials. Entrepreneur group Legal Scholars Group and a group of professors in tax law The results showed that The problem of collecting taxes from online merchants, in most cases, shops or sellers. Online are usually not registered commercially. As a result, the Revenue Department cannot collect taxes. The results showed that The problem of collecting taxes from online merchants is that most entrepreneurs, while a small number of registered online business operators enter this system of taxation properly. and unregistered entrepreneurs Therefore, the system for reporting information on the number of times of receiving money transfers is used. To assist in checking and allowing entrepreneurs to enter the registration system correctly Including many e-commerce operators who sell products and earn or spend more than 1,800,000 baht per year are not eligible for VAT exemption as required by law. Therefore, there is a duty to pay VAT, but the commercial operator is not included in the tax collection system, that is, is not registered as a registered registrant and pays VAT correctly. would recommend enforcing measures for correct registration and adjusting the VAT rate to be appropriate in the future

Keywords: Enforcing Taxation; Online Entrepreneurs; E-Payment

บทนำ

ในกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) การเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของโลกที่เปลี่ยนไปเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และการเปลี่ยนแปลงนั้นยังก่อให้เกิดคำเรียกขานใหม่ ๆ เช่น “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งหมายถึง การดำเนินธุรกิจโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Theerasorn, 2019) โดยสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจหรือ “ตลาด” ที่เคยเป็นสถานที่ทางกายภาพที่มีทำเลที่ตั้งก็กลายเป็นตลาดเสมือน (Virtual Market) เช่นเดียวกับตลาดทางกายภาพ (Physical Market) ตลาดเสมือนหรือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า “ตลาดออนไลน์” (Online Market) คือที่มีร้านค้าจำนวนหนึ่งมารวมกันเพื่อต่างใช้ที่นั้นในการประกอบธุรกิจ ซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำว่า “ร้านค้าออนไลน์” (Pinijpuvadol, 2019) ในปัจจุบันร้านค้าออนไลน์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารเอื้อให้การเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้เป็นจำนวนมากและง่ายในเวลาอันรวดเร็ว อีกทั้งผู้ขายสามารถประกอบกิจการได้ทุกเวลาจากทุกที่ที่มีสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และยังช่วยประหยัดต้นทุนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของแรงงานเนื่องจากสามารถดำเนินงานได้ด้วยตนเอง และไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านก็สามารถขายสินค้าได้จึงส่งผลให้ใช้เงินลงทุนในจำนวนที่ต่ำลงเมื่อเทียบกับการประกอบธุรกิจแบบมีหน้าร้านในแบบดั้งเดิมส่วนในด้านของผู้ซื้อ การซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์เป็นช่องทางที่เพิ่มขึ้นในการสั่งซื้อสินค้าและผู้ซื้อยังสามารถชำระค่าสินค้าได้หลายช่องทางรวมถึงมีบริการส่งสินค้าถึงมือของผู้บริโภค (Srisavat, 2021) ดังนั้นจากข้อดีดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคหันมาใช้บริการร้านค้าออนไลน์เป็นจำนวนมากขึ้นทำให้ผู้ประกอบการจำนวนมากหันมาประกอบธุรกิจดังกล่าว โดยเฉพาะการประกอบธุรกิจร้านค้าออนไลน์ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และยังคงจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์อีกด้วย (Muthitacharoen, 2021) ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์จึงถูกกำหนดเงื่อนไขว่าผู้ประกอบการจะสามารถขายสินค้าผ่านสื่อหรืออินเทอร์เน็ตได้ก็ต่อเมื่อได้รับการจดทะเบียนและได้รับอนุญาตแล้วเท่านั้น แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้ขายสินค้าออนไลน์มักจะ มองข้ามไปคือ “เรื่องการจ่ายภาษี” ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดจะต้องเสียภาษีให้แก่อรัฐ ไม่ว่าจะผู้นั้นจะประกอบอาชีพอะไรก็ตามผู้มีอาชีพขายสินค้าออนไลน์ หรือมีรายได้จากการขายสินค้าออนไลน์ก็จะมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเช่นกัน (Kattipan, 2020).

แต่ในปัจจุบันหลายคนยังเข้าใจว่าการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์นั้นไม่ต้องเสียภาษีซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดเพราะทุกคนที่มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดจะต้องเสียภาษีแก่อรัฐไม่ว่าจะเป็นเงินได้จากช่องทางใดก็ตามรายได้จากการขายสินค้าออนไลน์ก็เช่นกันถือเป็นเงินได้ประเภทหนึ่งที่ต้องเสียภาษีแก่อรัฐถ้าร้านค้าออนไลน์นั้นมีเงินหมุนเวียนในระบบบัญชีธนาคารหรือมีการโอนเงินผ่านบัญชีเป็นจำนวนตั้งแต่ 3,000 ครั้งต่อปีขึ้นไป (Kiatsaraphipop, 2020) อาจทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องเข้ามาตรวจสอบเส้นทาง

การเงินเพื่อจัดเก็บภาษีได้ จากการขายสินค้าออนไลน์ที่จะต้องเสียภาษีหากมีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดแต่การจัดเก็บภาษีเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์นั้นเกิดปัญหาว่ารัฐจะสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างไร เพราะรัฐไม่อาจทราบได้ว่าใครเป็นผู้ประกอบอาชีพค้าขายสินค้าออนไลน์บ้าง จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บภาษี ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร โดยตราเป็นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 (Phromchom, 2022) เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีจากการขายสินค้าออนไลน์ โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมว่า โดยที่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติได้กำหนดให้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการดำเนินการของภาครัฐเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนซึ่งรวมถึงการรับชำระเงินภาษีประกอบกับลักษณะในการทำธุรกรรมของภาคเอกชนในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยน มาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว (Churwongboon, Chuvutayakorn and Insaeng, 2017) ส่งผลให้การตรวจสอบ และติดตามข้อมูลเพื่อการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรในปัจจุบันไม่อาจดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการนำส่งเงินภาษี การยื่นรายการหรือเอกสารเกี่ยวกับภาษีอากร และเพื่อให้กรมสรรพากรได้รับข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีอากรสมควรปรับปรุงวิธีการนำส่งเงินภาษีบางประเภทและการยื่นรายการหรือเอกสารเกี่ยวกับภาษี อากรให้สามารถดำเนินการด้วยวิธีการอื่นเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรได้ (Koydulya and Kamonpetch, 2021) นอกจากนี้ยังกำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่ รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะให้กรมสรรพากรเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นปัญหาในการจัดเก็บภาษีของรัฐในปัจจุบันเป็นอย่างมากส่วนหนึ่งของกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมการเงินลูกค้าไปยังกรมสรรพากร (Luangruangrong, 2021). ซึ่งจะทำให้กรมสรรพากรสามารถตรวจสอบได้ว่าบุคคลนั้นมีรายได้เท่าไร เสียภาษีถูกต้องหรือไม่ จากเดิมกรมสรรพากรใช้วิธีการประเมินจากยอดขาย และเรียกมาสอบถาม เมื่อกรมสรรพากรสามารถเข้าไปถึงการเงินของผู้ค้าออนไลน์ได้ ทำให้เกิดความกังวล เพราะการค้าออนไลน์ส่วนใหญ่เสียภาษีไม่ถูกต้องนัก จากข้อมูลพบว่าผู้ค้าออนไลน์ โดยเฉพาะรายย่อยหลายแสนรายยังไม่เสียภาษีหรือเสียไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่ม(แวต) และภาษีเงินได้ (Thrachutham, 2020) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของบุคคลธรรมดาไปเปิดเพจในเฟซบุ๊ก เปิดไอจี หรือเข้าไปขายสินค้าในช้อปบิงออนไลน์ยักษ์ใหญ่ การเข้าไปตรวจสอบภาษีกลุ่มผู้ค้าดังกล่าวทำได้ลำบาก ตามด้วยยากมากขึ้น เป็นต้นในขณะที่ผู้ที่เข้าสู่ระบบการเสียภาษีอย่างถูกต้องก็ยังคงมีการเสียภาษีไม่ครบถ้วน (Sirikunchoti et al. (2022) ในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากผู้ประกอบการธุรกิจการค้าออนไลน์เกิดความไม่เท่าเทียมกันตามหลักการจัดเก็บภาษีสำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการรายงานข้อมูลรายได้จากตลาดออนไลน์สำหรับการจัดเก็บภาษี ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ เมื่อผู้ประกอบการ

ธุรกิจค้าออนไลน์ทำการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2545 กับทางสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ก่อนที่จะ เริ่มประกอบการธุรกิจการค้าออนไลน์ควรมีกฎหมายบังคับให้มีหน้าที่การลงทะเบียนรายงานรายได้ต่อ กรมสรรพากรอีกประกอบด้วยตามกฎหมายภาษีอีเพย์เมนต์หรือพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล รัษฎากร(ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงฉบับที่ 355 (Ruerang et al. (2021) เพื่อให้สามารถ ตรวจสอบผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจการค้าออนไลน์ที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากจะเป็น การตรวจสอบในเชิงลึกและจะเป็นส่วนหนึ่งของรายได้จากการภาษีของประเทศในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ ในประเทศไทย และต่างประเทศ แนวคำพิพากษาศาล มาตรการทางกฎหมาย และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการ ค้าออนไลน์ของราชอาณาจักรไทย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ของ ต่างประเทศกับราชอาณาจักรไทย
4. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนามาตรการทางกฎหมายการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้า ออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจดทะเบียนภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์” โดยผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

1. **ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ** คือ โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ประกาศพระราชโองการแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561–2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 20 ปี ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ประมวลกฎหมายรัชฎากร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2553 แผนปฏิบัติการราชการกรมสรรพากร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) และ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 เพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการและจัดทำข้อมูลใหม่ให้ครอบคลุมกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. **ประชากรกลุ่มเป้าหมาย** เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะเกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่แตกต่างกันตามวิธีดำเนินงาน ได้แก่

2.1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) คือ 1) กลุ่มผู้ประกอบการ 2) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของสรรพากร 3) กลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมายภาษีอากร และ 4) กลุ่มอาจารย์ด้านกฎหมายภาษีอากร โดยรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ท่าน

2.2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อค้นหาคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ที่ยังคลุมเครืออยู่โดยอาศัยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้แทน 4 กลุ่มกลุ่มละ 2 ท่าน โดยรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ท่าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1) เครื่องมือ ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากข้อคำถามที่เปิดกว้างแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) ทำการสัมภาษณ์ตามประเด็นของคำถามในการวิจัย

2) เครื่องบันทึกเทปหรือเครื่องบันทึกเสียงระบบดิจิทัล เครื่องถ่ายวิดีโอ หรือกล้องถ่ายรูป

3.2) ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อ 2.1 มารวบรวมประมวลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3) กำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์

4) สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด รวมถึงการใช้คำถามที่มีความชัดเจนเข้าใจได้ง่าย และเป็นที่น่าสนใจตรงกันทุกฝ่าย

5) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาให้ผู้ทรงวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความชัดเจนของเนื้อหา และความเหมาะสมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาตลอดความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริง

6) นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ชัดเจนในข้อคำถามต่าง ๆ

7) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข แล้วให้อาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบแบบการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำไปใช้ในการสัมภาษณ์จริงต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวารสารสิ่งตีพิมพ์ บทความต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ นอกจากนี้ยังได้รวบรวมเอกสารจากทางราชการ เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ บันทึก รายงานประชุม ผลการสัมมนา เป็นต้น

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) โดยมีกระบวนการในการสัมภาษณ์ดังนี้ 1)เตรียมประเด็นและความพร้อมในการสัมภาษณ์ (โดยใช้แบบสัมภาษณ์) 2) นัด วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ โดยการโทรศัพท์หรือทำหนังสือแจ้งไปยังผู้ถูกสัมภาษณ์ 3) ทำการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลพร้อมด้วยการบันทึกเสียง ถ้ารูปด้วยกล้อง วีดีโอ ก่อนที่จะบันทึกผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อน 4) ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล 5) ทำการแปรผลการสัมภาษณ์ และ 6) หากมีข้อมูลไม่ครบหรือไม่สมบูรณ์ให้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมอีกครั้งตามลำดับ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1)เตรียมการนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มละ 2 คน ในเรื่องวัน เวลา สถานที่ 2)ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับจากการสนทนากลุ่ม 3)ดำเนินการตามประเด็นที่กำหนดให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็น 4)ในระหว่างการสนทนากลุ่มมีการจดบันทึกและใช้เทปบันทึกเสียง ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมและท่าทางของผู้สนทนากลุ่มด้วย 5)สรุปความคิดเห็นในภาพรวมแต่ละประเด็นเป็นระยะ ๆ 6)รวบรวมข้อมูลและทำการถอดเทปบันทึก เพื่อการวิเคราะห์

เนื้อหา(Content Analysis) และ7)สรุปภาพรวมของข้อมูลตามประเด็นในการสนทนากลุ่มตามลำดับ (Cheawjindakarn, 2018)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร (Documentary Data) ผู้วิจัยนำมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็นวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด นำมาเปรียบเทียบกันในด้านความคิดเห็นของแต่ละคน แล้วนำมาจัดเรียงเรียงข้อมูลใหม่เพื่อให้สามารถ เข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกลุ่มข้อมูล ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด แล้วนำมาเปรียบเทียบใจความที่เป็นเหตุเป็นผลในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจดทะเบียนภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมพิจารณาความสอดคล้องความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดนำเสนอต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับการจดทะเบียนภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์พบว่า ในปัจจุบันและอนาคตมีการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การทำกิจกรรม และธุรกรรมต่าง ๆ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะผู้ให้บริการ ผู้ขายสินค้าหรือบริการที่นำเสนอสินค้าหรือบริการ โดยมีสถานที่ติดต่อทางกายภาพสำหรับกิจกรรมหรือธุรกรรมนั้น ๆ ได้ ซึ่งทำให้ข้อจำกัดของผู้ให้บริการ ผู้ขายสินค้าและบริการไม่จำเป็นต้องอยู่ในเขตแดนประเทศไทยอีกต่อไป ซึ่งส่งผลให้ระบบการจดทะเบียนภาษีอากรปัจจุบันไม่สามารถจัดเก็บจากผู้ให้บริการ ผู้ขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้ ซึ่งส่งผลให้ระบบการจดทะเบียนภาษีอากรปัจจุบันไม่สามารถจัดเก็บจากผู้ให้บริการ ผู้ขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้เพราะหากยังไม่สามารถจัดเก็บภาษีจากผู้ให้บริการ ผู้ขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้ จะทำให้เกิดปัญหาความสูญเสียทางสังคมตามมาทั้งในแง่การแข่งขันที่ไม่เท่าเทียมและไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ขายสินค้าและบริการบนออนไลน์และ บนออนไลน์ที่เผชิญต้นทุนแตกต่างกันจากการมีภาระต้องเสียภาษีประเภทต่าง ๆ ไม่เท่าเทียมกัน อีกทั้งรัฐบาลไม่สามารถเรียกเก็บภาษีจากการขายสินค้าหรือบริการ ในระบบเศรษฐกิจได้ ซึ่งจะส่งผลต่อภาระทางการคลังของรัฐบาลตามมาในอนาคต โดยสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มผู้ประกอบการ, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กรมสรรพากรควรมีการให้ข้อมูลผู้ประกอบการ และผู้ขายของออนไลน์ ในการดำเนินการชำระภาษีให้ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมาย, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กรมสรรพากรยังไม่สามารถ ประมวลผลข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขาดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ของสรรพากร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กรมสรรพากรกำหนดขึ้นใหม่ได้เลย เพราะต่ำกว่าความเป็นจริงมาก จึงเหลือวิธีเดียวคือ เลือกลงหักค่าใช้จ่ายจริงตามหลักฐานการซื้อขายสินค้า”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากอาจารย์ทางด้านกฎหมายภาษีอากร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ควรมีการจัดเก็บภาษีกรณีผู้ขายสินค้าออนไลน์มีรายได้เกิน 1,800,000 บาทต่อปี จะต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 30 วันนับแต่วันที่มียารับเกิน 1,800,000 บาทต่อปี”

2. ผลการศึกษาปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ พบว่าการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ มีการแยกกลุ่มผู้ค้าที่เสียภาษี ออกเป็นรูปแบบบุคคลธรรมดาที่มีการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และยังมีได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และ กลุ่มผู้ค้าที่เสียภาษีในรูปแบบนิติบุคคล ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท จำกัด ถ้าผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ทำการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์และจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ตามกฎหมายภาษีอีเพย์เมนต์ หรือพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงฉบับที่ 355 เพื่อให้สามารถตรวจสอบผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจการค้าตลาดออนไลน์ที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากเห็นได้ว่าหากมีหลักฐานในการตรวจสอบในเชิงลึกลงไปจะเป็นอีกส่วนหนึ่งของรายได้จากการจัดเก็บภาษีของประเทศในอนาคต โดยสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มผู้ประกอบการ, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “แม้ว่ารัฐบาลได้มีการจัดการตรากฎหมายและกำหนดบทลงโทษ แต่กลับมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ที่ทำการจดทะเบียนเป็นจำนวนน้อยมาก และยังมีการเสียภาษีไม่ครบถ้วน”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมาย, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กฎหมายไม่มีบทลงโทษ เช่น กรมสรรพากรมีนโยบายให้ออกใบกำกับภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice) ใช้เวลาในการดำเนินงาน 5 ปี”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ของสรรพกร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “กฎหมายที่บังคับใช้เหมือนกันแต่ในทางปฏิบัติยังไม่สามารถทำให้มีการจัดเก็บเท่าเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากอาจารย์ทางด้านกฎหมายภาษีอากร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ปัญหาในการจัดเก็บภาษีดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร โดยตราเป็นพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562”

3. ผลการศึกษาวิเคราะห์การบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ พบว่าเมื่อมีรายได้จากการขายของออนไลน์แล้วก็มีหน้าที่จะต้องเสียภาษี โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้ เก็บภาษีจากธุรกิจตลาดออนไลน์ที่ได้รับชำระค่าสินค้าและบริการเป็นเงินสดและด้วยบัตรเครดิตด้วยการประยุกต์ระบบใบเสร็จรับเงินของประเทศเกาหลีได้เข้ากับการออกไปกำกับภาษีมูลค่าเพิ่มและใบรับ ซึ่งวิธีนี้เป็น การติดตามเงินได้ มาในรูปแบบที่เป็นเชิงบวกที่ทำให้ผู้ประกอบการเห็นว่าจะได้รับอะไรจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าวแต่จากข้อมูลดังกล่าวทำให้พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะเป็น การไม่จดทะเบียน ไม่เข้าสู่ระบบการเสียภาษีอย่างถูกต้องหรือการเสียภาษีไม่ครบถ้วนหรือไม่แจ้งรายละเอียดของเงินได้ตามความเป็นจริง ด้วยการไม่ยื่นรายการหรือยื่นรายการแต่รายงานเงินต่ำกว่าความเป็นจริง โดยสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มผู้ประกอบการ, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “รัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการค้าออนไลน์ ในการจัดเก็บภาษีให้ถูกต้อง”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมาย, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ได้รับชำระค่าสินค้าและบริการเป็นเงินสดและด้วยบัตรเครดิตด้วยการประยุกต์ระบบใบเสร็จรับเงินให้เข้ากับการออกไปกำกับภาษีมูลค่าเพิ่ม”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ของสรรพกร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การชำระภาษีอย่างถูกต้อง การออกนโยบายที่จูงใจให้ผู้ประกอบการทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบการชำระภาษีอย่างถูกต้อง”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากอาจารย์ทางด้านกฎหมายภาษีอากร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการเฉพาะ และทุกครั้งที่มีการซื้อขายผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์”

4. ผลการศึกษามาตรการทางกฎหมายการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ควรจะต้องทำการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์และจดทะเบียนก่อนที่จะเริ่มประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ เพื่อนำเงินได้ดังกล่าวมาเป็นฐานในการคำนวณภาษี ทั้งนี้ ถือเป็นปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้จาก

ผู้ประกอบการค้าธุรกิจตลาดออนไลน์ เกิดความไม่เท่าเทียมกันตามหลักการจัดเก็บภาษี พร้อมทั้งต้องผลักดันให้ผู้ประกอบการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต้องมาจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่ออยู่ในระบบและมีหน้าที่ในการเสียภาษี จากการประกอบธุรกิจนั้นๆ เป็นจำนวนเท่าใด เพื่อนำเงินได้ดังกล่าวมาเป็นฐานในการคำนวณภาษีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มผู้ประกอบการ, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “หน่วยงานรัฐกำหนดหน้าที่ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีเงินได้ให้ถูกต้องตามกฎหมายจะได้ไม่เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมาย, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “โดยกรมสรรพากรอาจจะออกเป็นหนังสือภายในเพื่อจัดตั้งหน่วยงานและกำหนดขอบเขตหน้าที่ต่าง ๆ ที่บังคับใช้ภายในหน่วยงาน”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ของสรรพากร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การออกนโยบายที่มุ่งใจให้ผู้ประกอบการทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบการชำระภาษีอย่างถูกต้อง”

การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลผู้แทนจากอาจารย์ทางด้านกฎหมายภาษีอากร, มีนาคม 2566) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ควรออกกฎหมายโดยเฉพาะเกี่ยวกับผู้ประกอบการทางพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะจะทำให้ง่ายต่อการค้นหา และผู้ประกอบการจะทราบถึงหน้าที่ของตน เข้าสู่ระบบการชำระภาษีที่ถูกต้อง”

อภิปรายผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยโดยสามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดในการนำเสนอดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ มีผลมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อย 2 ฉบับคือ 1)พระราชบัญญัติขายตรงและการตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 โดยต้องทำการจดทะเบียนกับคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และ 2) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2553 ที่ให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ต้องมาจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า แต่กลับมีจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ที่ทำการจดทะเบียนเป็นจำนวนน้อยมาก จะเห็นได้ว่าการไม่เข้าสู่ระบบการเสียภาษีอย่างถูกต้องและการเสียภาษี ไม่ครบถ้วนของผู้มีรายได้ก็ยังคงเกิดขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่ประเทศกำลังเผชิญ เนื่องจากในโลกออนไลน์ซึ่งเป็นโลกไร้พรมแดนและไม่สามารถรู้ได้ว่าการ

ซื้อ-ขายนั้นเกิดขึ้นที่ไหน มีธุรกรรมการเงินเกิดขึ้นหรือไม่ มูลค่าเท่าใด รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องมีการควบคุมและจัดเก็บภาษีโลกออนไลน์เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ส่วนใหญ่มิได้ทำการเสียภาษีและเป็นการยากที่จะตรวจสอบได้ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Sirikunchoti et al. (2022). ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีจากการประกอบธุรกิจตลาดออนไลน์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 ขึ้นโดย มีสาระสำคัญเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ ประชาชนในการนำส่งเงินภาษี การยื่นรายการหรือเอกสาร เกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งสามารถดำเนินการโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่ในส่วนของการรายงานข้อมูลของ บุคคลที่สามที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะให้กรมสรรพากรเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากร นั้นอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลทั่วไป

ประเด็นที่ 2 ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ มีผลมาจากปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายอย่างชัดเจน คือ ประมวลกฎหมายรัษฎากรที่ได้กำหนดอัตราการเสียภาษีไว้ เพิ่มเติมในบทบังคับแห่งกฎหมาย ในการตรวจสอบรายการธุรกรรมทางการเงินสำหรับผู้ประกอบธุรกิจการค้าตลาดออนไลน์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาตรวจสอบของสรรพากร แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นอย่างมาก แต่หากแนวทางปฏิบัติดังกล่าวสามารถช่วยในการตรวจสอบและการจัดเก็บภาษีของภาครัฐได้มากยิ่งขึ้นก็เห็นควรว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งสามารถช่วยให้ภาครัฐสามารถบริหารการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าตลาดออนไลน์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ผู้ประกอบการออนไลน์ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Thanasant (2019) ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา: กรณีตลาดออนไลน์บนเฟซบุ๊กในประเทศไทยในปี 2560 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินมีสิทธิและหน้าที่ต้องชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับผู้ประกอบการทั่วไป หากผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีความรู้เรื่องภาษีที่ดีพอหรือมีความรู้เพียงเล็กน้อย อาจทำให้ผู้ประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีผิดพลาดตามลำดับ

ประเด็นที่ 3 การบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ มีผลมาจากความรู้และมีนโยบายในเชิงบวกจะเป็นวิธีการที่ดีกว่า ซึ่งตรงนี้จะทำให้ Start Up ที่เกิดขึ้นใหม่ไม่ค่อยกลัวกับเรื่องเหล่านี้สักเท่าไร เพราะเขาโตขึ้นมาอย่างเป็นระบบและเป็นในรูปแบบของบริษัทที่ชัดเจน แต่ที่น่ากลัวก็คือ พ่อค้าแม่ค้าที่ซื้อมาขายไป ขายบนโซเชียลมีเดีย ขายบนช่องทางออนไลน์ พวกนี้มองว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ เพราะฉะนั้นภาครัฐควรจะทำความเข้าใจและมีนโยบายในเชิงบวกกับกลุ่มที่ยังไม่รู้หรืออาจจะยังเข้าใจผิดเรื่องพวกนี้อยู่ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Phromchom (2022) ศึกษาแบบบริษัทและภาษีเงินได้ของประเทศมาเลเซียสำหรับนักลงทุนต่างชาติ ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าประเทศไทยจะมีการสร้าง ความสมดุล

ระหว่างหน้าที่และสิทธิของผู้เสียหายอยู่พอสมควร แต่ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการประกัน สิทธิของผู้เสียหายในการกำหนดนโยบายของรัฐ การตรากฎหมายภาษี การทำความเข้าใจกับผู้เสียหาย ถึงกระบวนการประเมินภาษี การโต้แย้งคัดค้านการประเมินภาษี และการควบคุมตรวจสอบการจัดเก็บ และการใช้เงินภาษี จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการสร้างสมดุลระหว่างหน้าที่และสิทธิของผู้เสียหาย ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 4 ข้อเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ ต้องทำการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์และจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 กับทางสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ก่อนที่จะเริ่มประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์ ควรให้มีกฎหมายบังคับให้มีหน้าที่การลงทะเบียนรายงานรายได้ต่อกรมสรรพากรอีกประกอบด้วย ตาม ตามกฎหมาย ภาษีอีเพย์เมนต์ หรือพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงฉบับที่ 355 ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Kattipan (2020). ศึกษารูปแบบบริษัทและภาษีเงินได้ของประเทศมาเลเซียสำหรับนักลงทุนต่างชาติ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้ดี เพื่อจะได้ปฏิบัติตนในการเป็นผู้เสียหายอากรที่ดีแม้ว่าผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าออนไลน์จะมีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องเสียภาษี แต่ก็มีคามจำเป็นที่ต้องยื่นแสดงรายได้ต่อกรมสรรพากรเพราะถือว่าเป็นผู้มีรายได้ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย พบว่า ในปัจจุบันการค้าออนไลน์เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อาชีพที่ช่วยสร้างรายได้เป็นอย่างดี และไม่ว่าบุคคลใดก็ประกอบอาชีพนี้ได้ แม้ผู้ที่มิงานทำเป็นอาชีพหลักแล้วก็ประกอบอาชีพขาย ของออนไลน์เป็นอาชีพเสริมได้โดยไม่ต้องลาออกจากงานประจำการขายของออนไลน์ จึงกลายเป็นอาชีพยอดนิยมของคนยุคปัจจุบัน แต่เมื่อเรามีรายได้จากการขายของออนไลน์แล้วก็มีหน้าที่จะต้องเสียภาษีโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นหน้าที่ของผู้มีรายได้ ทุกคนนั่นเอง ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจก่อนว่าเงินได้จากการขายของออนไลน์นั่นคือ เป็นเงินได้ประเภทที่ 8 คือเงินได้จากการค้าขาย หากผู้ขายไม่ได้จดทะเบียนในรูปแบบ บริษัท เงินได้จากการขายของออนไลน์ถือเป็นเงินได้บุคคลธรรมดา ต้องยื่นภาษีในรูปแบบของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแต่หากจดทะเบียนในรูปแบบบริษัทก็

ต้องยื่นเสีย ภาษีในรูปแบบของภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่ไม่ว่าจะขายของออนไลน์ในฐานะของบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียนเป็นบริษัทก็มีความที่ต้องเสียภาษีเมื่อมีรายได้ตามกฎหมายที่กำหนด

ดังนั้นปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการค้าออนไลน์ในการดำเนินกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับภาษี ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความสมดุลระหว่างหน้าที่และสิทธิของผู้เสียภาษีให้เหมาะสมมากขึ้นเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของผู้เสียภาษีค่อนข้างมาก แต่หากเป็นการจำกัดสิทธิของผู้เสียภาษีเพื่อให้เกิดประโยชน์มหาชนอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญกฎหมาย กฎ แนวปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับภาษีเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงและมีการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียภาษีมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ การกำหนดนโยบายภาษีและการตรากฎหมายภาษีจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนของผู้เสียภาษี มีความเสมอภาค และอยู่ภายใต้หลักวินัยการเงินการคลัง ในแง่ของการจัดเก็บภาษี หน่วยงานจัดเก็บพึงจัดเก็บภาษีโดยมีการกำหนดสิทธิของผู้เสียภาษีอย่างแน่นอนชัดเจน ใช้ระบบหนังสือตอบข้อหารือที่มีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งคัดค้านที่เป็นกลาง นอกจากนี้ รัฐสภาพึงมีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบการจัดเก็บภาษีและการใช้เงินภาษีมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการวางแผนเพื่อให้เกิดระบบงบประมาณสองขาในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยไป

1) ควรแก้ไขกำหนดบทลงโทษขององค์กรของรัฐที่ไม่ให้ความร่วมมือในการนำส่งข้อมูลต่อกรมสรรพากร โดยเป็นโทษทางวินัย และทางแพ่ง (ผลเสียหายต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐ) ซึ่งจะไปสู่การให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และส่งผลให้ในขณะเดียวกันภาคเอกชน ที่เข้าร่วมในคณะกรรมการ จะเป็นตัวแทนของ Platform และผู้ประกอบการออนไลน์ ที่นำไปสู่ของตกลงเชิงสังคม เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการแลกเปลี่ยนและเปิดเผยข้อมูลดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรนำรูปแบบองค์กรการจัดเก็บภาษีของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว (OECD) มาใช้เป็นต้นแบบ ในการจัดเก็บภาษี อย่างเช่น เครือรัฐออสเตรเลีย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฝรั่งเศส จะมีการกำหนดอัตราการจัดเก็บภาษีที่ชัดเจน โดยไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ต้องเสียภาษีจากการค้าออนไลน์ เช่นเดียวกัน

3) ควรแก้ไขประมวลรัษฎากร มาตรา 85/1 จากเดิม “กรณีผู้ขายสินค้าออนไลน์มีรายได้เกิน 1,800,000 บาทต่อปี จะต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 30 วันนับแต่วันที่มียารับเกิน 1,800,000 บาทต่อปี โดยเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามอัตราร้อยละ 7 ของมูลค่าฐานภาษีรัษฎากร”

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าควรมีการแก้ไขอัตราการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามประมวลรัษฎากร โดยขอให้มีการปรับอัตราภาษีเงินได้ที่นำมาคำนวณในการเสียภาษี และการบังคับใช้กฎหมายในการให้ผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้จดทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมายให้เข้าสู่ระบบ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีได้มีประสิทธิภาพ

References

- Cheawjindakarn, B. (2018). Qualitative case study research techniques. *Liberal Arts Review*, 13(25), 103–118.
- Churwongboon, T., Chuvutayakorn, P. and Insaeng, C. (2017). The problems of personal income tax collecting: A case of facebook online market in Thailand in year 2017. *Payap University Journal*, 27(2), 15–30.
- Kattipan, A. (2020). *Problems regarding tax collection from e-commerce online marketplace business*. Ramkhamhaeng University.
- Kiatsaraphipop, A. (2020). *Monopoly and fair competition: law reform, trade competition*. The Secretariat of the House of Representatives.
- Koydulya, S. and Kamonpetch. (2021). *Principles of microeconomics*. Max Printing.
- Luangruangrong, T. (2021). *General Knowledge Tax Law according to the Revenue Code B.E.2564*. (7th ed.). Winyuchon Pub. House.
- Muthitacharoen, A. (2021). *Economics of taxation*. Chulalongkorn University.
- Phromchom, S. (2022). Prosecution of online trading in the civil court. *Junniti Journal*, 19(1), 69–73.
- Pinijpuvadol, S. (2019). *Tax law*. (5th ed.). Winyuchon Pub. House.
- Ruerang, T et al. (2021). Problems in listening to opinions and evaluating impacts in enacting laws. Pathum Thani, *Western University Research Journal Humanities and Social Sciences*, 7(1), 180–191
- Sirikunchoti, S., Sirichutiwong, K., Suebpradit, A., and Chiaranai, P. (2022). *Taxation under the revenue code*. Ruenkaew Printing.

Srisavat, Y. (2021). The study of company types and the income tax in Malaysia for foreigner Investors.

Ramkhamhaeng Law Journal, 10(2), 175–190.

Thanasant, N. (2019). *Personal income tax*. Sukhothai Thammathirat Open University.

Theerasorn, S. (2019). *Marketing communication* (5th ed.). Chulalongkorn University Press.

Thrachutham, D. (2020). *Tax law*. Winyuchon Pub. House.